
пестицидами. Перевага рослинних препаратів полягає в тому, що в рекомендованих концентраціях вони безпечні для людей, тварин та навколишнього середовища [1].

Ефективність нетрадиційних методів перш за все проявляється в їх економічній вигоді. Нами було проведено дослідження протягом двох років, якими ми намагалися перевірити ефективність даних методів на прикладі *Lycopersicum esculentum* L., *Capsicum annuum* L., *Solanum melongena* L. Можемо зробити попередній висновок про те, що нетрадиційні методи є дійсно безпечними та ефективними на невеликих ділянках. Вони не забруднюють навколишнього середовища та не чинять шкоди для людини, проте ефект натуральних засобів нестійкий, і для отримання врожаю його потрібно постійно поновлювати.

Література:

1. Арешніков Б. А. Захист зернових культур від шкідників, хвороб і бур'янів при інтенсивних технологіях // Б. А. Арешніков, М. П. Гончаренко, М. Г. Костюковський та ін. — К., Урожай, 1992. — 224 с.
2. Беляев И. М. Альбом: вредители и болезни полевых культур // И. М. Беляев, М. В. Горленко, Ю. Т. Дьяков, С. Н. Лекомцева, Г. Д. Успенская — М., Россельхозиздат, 1973. — 231 с.
3. Герчикова И. Н. Рецепты приготовления отваров и настоев. М: Внешторгиздат, 1990. — 264 с.

Дмитерко А., студентка

**Науковий керівник: к.г.н., доцент Янковська Л.В.
СТАН ТА СТРУКТУРА ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ НА
ВУЛИЦІ ПАРАЩУКА (М. ТЕРНОПІЛЬ)**

Деревні насадження – визнані стабілізатори життєвого середовища, вони збагачують атмосферне повітря киснем, поглинають вуглекислий газ, виділяють леткі речовини – фітонциди, активно впливають на формування мікроклімату: збільшують вологість повітря, захищають від вітру і сонячної радіації. Деревя і кущі займають важливе місце в архітектурно-художній виразності вулиць міста і є невіддільною компонентною сучасного містобудування [2].

Об'єкти озеленення є складовою частиною будь якого міста.

На відміну від інших витворів мистецтва, зелене будівництво перебуває в постійних змінах, пов'язаних як із сезонами року, так і з розвитком рослин. Наслідки стихійних лих, природне старіння та розпад зелених насаджень, а також недостатній догляд негативно позначаються на екологічному стані багатьох рослин. Тому еколого-фітоценотичні основи формування насаджень є основними, якщо йдеться про оцінку їхньої стійкості до зовнішніх впливів і прогнозування перспектив розвитку. Дослідження зелених насаджень вулиць міста мають велике значення для оцінки загального стану зеленої зони міста. А в подальшому це дасть поштовх для розробки еколого-біологічних основ та методичних і практичних засад відновлення об'єктів озеленення, які перебувають на різних стадіях вікових періодичних циклів [1].

Метою роботи є встановлення та аналіз видового складу зелених насаджень вулиці Парашука, з'ясування його динаміки у просторі та часі, розроблення шляхів підвищення їхньої стійкості, довговічності та фітомеліоративної ефективності в умовах міста Тернополя.

На основі аналізу робіт з даних отриманих під час інвентаризації нами встановлено, що видовий склад дерев і чагарників представлений двадцятьма чотирма видами, з них шість – кущів і вісімнадцять дерев. Шість видів є плодовими; дев'ять – декоративних; лише три хвойних. Найчисельнішим видом вулиці Парашука є каштан, налічується п'ятдесят дерев. Є чотири види декоративних кущів, яких налічується тільки по одному представнику – кипарисовик, калина, жасмин і оцтове дерево. На початкових ділянках велике біорізноманіття, проте, на жаль відсутні декоративні дерева. В середині вулиці зосереджені плодові та декоративні види. На вулиці мало декоративних і хвойних дерев, чагарникові насадження зустрічаються лише на декількох ділянках і в невеликих кількостях.

За походженням і участю людини у контролі функціонування рослинних системи на вулиці Парашука представлені штучні угруповання з штучним покриттям між деревами.

Найбільш поширеними збудниками хвороб деревних порід є рід Мікросфера. Найпоширенішими хворобами, що викликають

стовбурні гнилі, є трутовики. Фітохвороби, ентомоз шкідники, механічні пошкодження знижують естетичний вигляд дерев, істотно послаблюють загальний стан рослин та негативно впливають на фітомеліоративні функції зелених насаджень.

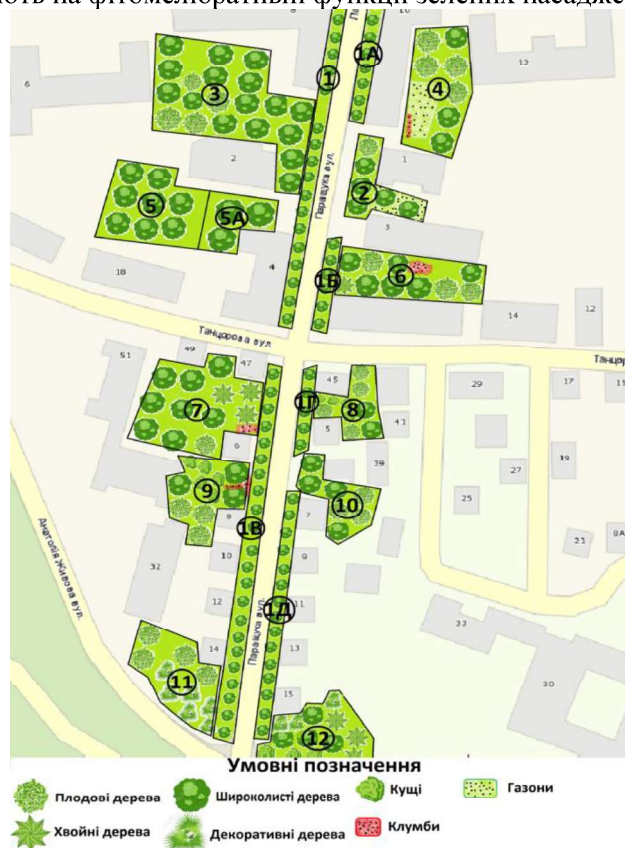

Рис. 1. Дослідні ділянки на вул. Парашука

Одним із шляхів поліпшення стану озеленення вулиці Парашука є збагачення видового складу озеленювальних насаджень новими швидкорослими, декоративними, середовище твірними, толерантними до антропогенних впливів видами дерев і чагарників. Асортимент декоративних рослин, які можуть бути використані у зеленому будівництві, дуже великий. Велике значення при виборі рослин для міського озеленення має і форма

крони, особливо у дерев. Вона дуже важлива при створенні строгих композицій - обсадці вулиці, громадських будівель[5]. Деякі кущі і дерева відрізняються чіткою геометричною формою крони, а деякі вимагають її формування. Добре піддаються стрижці ялиця, обліпіха, ялина звичайна, шипшина, горобина, липа, туя. Їх використання в озелененні може допомогти створенню дуже цікавих композицій.

Ще один важливий фактор вибору – щільність крони. Дерев і чагарники з щільною кроною найбільш ефективно захищають від сонячних променів, вітру і снігу. Рослини з прозорою кроною збільшують гру світла і тіні і використовуються в складних композиціях як доповнення до архітектури будівель. Мало прозору крону має ялиця, черемха, в'яз, липа, дуб, каштан. Прозора крона - у груші, осики, сливи, акації, абрикоса.

При озелененні конкретних ділянок потрібно вибрати такі рослини, які найкращим чином здатні вирішити поставлені завдання. Наприклад, якщо необхідно озеленити частину вулиці, забудовану багатоповерховими будинками і при цьому захистити фасади від сонця, як на ділянках 3, 4, 6 між будинками 2 і 6, 1 і 3, 10 і 12, найкраще використовувати високі дерева – березу, липу, клен гостролистий, сосну. Якщо ж потрібно створити тінь на тротуарах, то досить висадити низькі або середні рослини – черемху, горобину, клен татарський, ділянки 8, 10 між будинками 42 і 45, 7 і 9. Дерев ділянок 6 і 10 потребують обрізання обламаних і зсохлих гілок. На ділянці 5А поблизу будинку 4 є дерева пошкоджені хворобами, тому необхідно повністю видалити всі заражені частини рослини, після чого обробити її препаратами із вмістом міді або фунгіцидами. Якщо це не допоможе і хвороба почне серйозно розвиватись, рослини бажано знищити, щоб запобігти зараженню рослин, що ростуть поруч.

Газон є тільки на двох ділянках 2, 4, коло будинків 1, 3 тому потрібно збільшити їх площі. Оцінювання якості стану газонів показало, що вони перебувають у не задовільному стані. Досліджувані рослини оцінено з погляду ставлення до світла, ґрунту, посухостійкості, життєвої форми, декоративності. Аналіз зібраних даних показав, що значного впливу на трав'яний покрив має сама діяльність людини, а саме регулярність відвідування тієї

чи іншої території. Для покращення загального стану треба проводити підсів різних видів рослин, подібних за ботаніко-господарським значенням, залежно від призначення та відвідуваності проводити сезонні доглядові роботи (скошування, підживлення, прополювання).

Дослідження квітничково-декоративного оформлення вулиці Парашука показали, що існують негативні моменти щодо його формування і використання. Переважають квітники у вигляді невеличких монокуртин, частіше утворених саморозселенням рослин, зрідка трапляються одно-, двосторонні рабатки, які в значній кількості складаються з рослин одного феноритмотипу.[3] До складу наявних насаджень здебільшого входять недостатньо стійкі види рослин, які на більшості об'єктів культивуються вже багато років, тобто переходять до синильної фази розвитку. Проблемою квіткових насаджень є змикання крон дерев і, відповідно, зменшення освітлених площ, де раніше за планом були закладені квітники. Внаслідок цього відбувається формування рослинних комплексів, які не відповідають вимогам до зелених насаджень міста, погіршуючи цим самим естетичність урбосистеми та знижуючи її санітарно-екологічний рівень.

Для покращення стану озеленення вулиці Парашука можна використати вертикальне озеленення. Воно є зручний тим, що здатне в порівняно короткий термін створювати щільне мальовниче зелене покриття вертикальних стін (альтанок, підпірних стінок та інших споруд). Вертикальне озеленення – один з найпрестижніших, доступних і виразних засобів декорування будинків і споруд.

Література:

1. Бельгард А.Л. Степное лесоведение – М.: Лесная промышленность, 1971. — 321 с.
2. Кучерявий В. П. Урбоекологія: Підручник. – Львів: Світ, 2001. – 440 с.
3. Солуха Б.В., Фукс Г.Б. Міська екологія. – К., 2003. –338с.
4. Экология города: Учебник. / под. ред. Стольберга Ф.В. – К.: Либра, 2000. - 464 с.
5. Северин С.И. Комплексное озеленение в благоустройстве городов. – К.: Будівельник, 1975. – 232 с.